

Minnesanteckningar från diskussionsmöte om Peter Dahl- konsten på gård 16

Måndag 2020-06-15 klockan 18.30-19.30

Närvarande: cirka 50 personer

Mötesledare/moderator: Fred Åkesson från HSB Stockholm

Anteckningarna gjorda av: Lars Dahlgren

Ordförande Peter Wilander redogjorde för bakgrunden till beslutet att ta ner Peter Dahl-tavlorna. Beslutet fattades på styrelsemöte 2020-03-09 och protokollfördes enligt följande vid punkt 14, Övriga frågor:

” Punkt 1: Konsten i trapphusen – värdering. Med anledning av att Peter väckt frågan gällande om konsten i föreningens trapphus är korrekt försäkrad till sitt egentliga värde har Stockholms Auktionsverk konsulterats om konstverkens värde. De sju Peter Dahl-tavlorna i trapphusen på gård 16 beräknas ha utropsvärde på auktion på cirka en halv miljon kronor och kan ha sju-siffrigt försäljningsvärde – per styck! Gällande försäkringsvärdet är detta i nuvarande försäkring inte högre än ett basbelopp (cirka 45.000 kronor). Att försäkra konstverken till sitt rätta värde bedöms ogörligt och skulle under alla omständigheter medföra mycket hög premie, i den händelse något försäkringsbolag ens är villigt att, som de nu är exponerade i trapphusen, försäkra konstverken. Konstverken är monterade oskyddade för både åverkan – avsiktlig såväl som oavsiktlig – och brand. Skalskyddet kan heller inte anses särskilt effektivt gällande att förhindra intrång/inbrott/stöld i den händelse konst-kunniga kriminella element får klart för sig vad som oskyddat och olarmat sitter uppsatt i Brf Illerns trapphus.

Beslutades därför att med omedelbar verkan låta Stockholms Auktionsverk montera ner Peter Dahl-tavlorna och anlitas att tills vidare förvara dessa. Istället ska kopior på konstverken göras och sättas upp. För detta finns olika lösningar som auktionsverket kan vara behjälpligt med. Beslutades att Stockholms Auktionsverk ska föreslå och offerera tänkbara lösningar på kopiering av Peter Dahl-tavlorna.

Vad som ska göras med originalkonstverken blir en fråga för styrelsen att ta ställning till senare.”

Att ta ner tavlorna var ett rationellt beslut från styrelsen, framhöll Peter, utifrån de omständigheter som förelåg då värdet på tavlorna blev känt i kombination med att försäkringsbolag inte ville försäkra objekten till deras bedömda värde, i den miljö de satt uppsatta. En fråga som måste ställas är vad som händer om någon tavla, med uppskattat värde upp mot kanske en miljon kronor, försvinner, försäkringsersättningen uppgår till

ett prisbasbelopp om 45 000 kronor, och styrelsen då får säga "vi visste om att försäkringsbeloppet inte var högre, men brydde oss inte om att göra något åt det". Det skulle vara ett svårt ansvar att stå inför som styrelse, när vi de facto hade en aktuell värdering från Stockholms Auktionsverk av tavlorna som visade att värdet var avsevärt högre än konstverken var försäkrade till.

Fastighetsansvarig Kjell Blomberg redogjorde för hur Stockholms Auktionsverk praktiskt gått till väga vid nertagningen av originaltavlorna och att dessa – till skillnad från vad som bland annat påståtts i olika sammanhang – inte alls "*satt bakom pansarglas*" utan tvärtom bakom vanliga glasrutor och monterade i en enkel ram fastsatta med silikon. En konservator deltog i nertagningen. Tavlorna förvaras nu i ett lager hos Stockholms Auktionsverk "*stöldsäkert tillsammans med verk av bland annat Bruno Liljefors*" och Brf Illern har ett avtal med Auktionsverket om förvaringen. Kjell redogjorde även för den nyligen avslutade uppsättningen av de framtagna fotoreproduktionerna.

Person 3 höll ett målande anförande om bakgrunden till varför och hur Peter Dahl-tavlorna när Jarlaberg byggdes producerades av Dahl för att placeras på gård 16 och poängterade att de ingår i ett större sammanhang med konsten i hela Jarlaberg och även Nacka Strand. Ambitionen var att "*skapa ett vardagsmuseum*" och föra ut konstnärerna till de boende, "*vilket gör bostadsområdet till en kulturmiljö*". Konstverken är att betrakta som inlemmade i väggen och går inte att avyttra, därför är de heller inte stöldbegärliga. Under de 30 år som konst nu suttit uppe i Jarlaberg har heller inga stölder, eller stöldförsök, förekommit, varför motiveringen till att ta ner dem med hänvisning till stöldrisk inte håller.

Person 4 sade att man inte bör chansa med att ha oförsäkrad konst på väggarna, men ogillade reproductionerna och framförde att någon annan konst eventuellt kan placeras där istället om det inte visar sig möjligt att ha Peter Dahl-originalen uppsatta.

Person 5 påtalade att styrelsen har satt sig i problem eftersom Peter Dahls änka Tina Hamrin Dahl, som övertagit rättigheterna till Peters konst efter dennes frånfälle, inte tillfrågats om tilltaget att ta ner tavlorna och ej heller om framtagandet om reproductioner. Att producera dessa reproductioner är ett intrång i upphovsrätten och efter att ha varit i kontakt med Tina Hamrin Dahl visste person 5 att hon överväger att stämma föreningen för detta. För att undvika det framförde person 5 att de nyss uppsatta reproductionerna omedelbart måste tas ner.

Ordförande Peter Wilander besvarade **person 5:s** inlägg med att en process inletts med mål att efterklarera reproductionerna.

Person 6 bemötte **person 3:s** påstående om att tavlorna inte är stöldbegärliga och därför inte behöver försäkras till sitt egentliga värde med att det är ungefär som att en husägare skulle säga att *"jag behöver ingen brandförsäkring för det har inte brunnit på 30 år"*. **Person 6** ansåg att styrelsen agerat på rätt sätt och att vägen framåt nu är att *"stilla sig"*, undersöka vad som går att göra, och sedan komma fram till ett vettigt beslut. I själva verket är det ett angenämt problem att hantera, att föreningen har denna typ av konst, och värden, att på bästa sätt förvalta.

Person 7 ställde frågan till styrelsen om tavlorna togs ner med avsikt att de skulle säljas, vilket besvarades med ett nej. **Person 7** konstaterade att det är orimligt att lyckas skydda konstverken till hundra procent om de sitter i trapphusen, och lika orimligt är att försäkra den upp till ett värde av kanske sju miljoner kronor. Utgångspunkten bör vara att sätta tillbaka originalkonsten, och denna då vara skyddad och försäkrad *"så gott det går"*.

Person 8 När Jarlaberg invigdes sade Peter Dahl att *"tavlorna de ska sitta här i 100 år"*. Han såg det som ett vardagsmuseum. Eftersom de kostade föreningen 50.000 kronor per styck att producera ska ni, i händelse av en stöld, se det som att det är något som kostat 50.000 kronor som gått förlorat, inte ett konstverk värt mycket mer. Ur konstnärens perspektiv var tavlorna att anse som fast monterade och att ta ner originalen och ersätta dem med reproduktioner är ett brott mot upphovsrätten. Organisationen BUS (Bildupphovsrätt i Sverige) håller på att kopplas in. En protestlista överlämnades till styrelsen gällande att tavlorna tagits ner och anförandet avslutades med en förhoppning om att *"saker ska återgå till som de var innan, och att alla sedan är nöjda och glada."*

Person 3 fick ordet igen och instämde i förhoppningen att *"det ska återgå till det normala"*. **Person 3** efterlyste också att styrelsen (eller möjligen bostadsrättsföreningsstyrelser i allmänhet, oklart vilket, reds.anm.) ska utbildas i *"sådana här saker"*. Det finns tusentals konstverk i HSB-föreningar, och det här första gången **person 3** varit med om att sådana tas ner efter beslut av styrelse. **Person 3** poängterade också att konstverken enligt Peter Dahls förmenande skulle ses som en fast installation, och därmed kan man inte göra så här (avseende som styrelsen gjort, reds.anm.). Frågor att besvara nu för styrelsen är om konstverken hanterats rätt och förvaras rätt, och konstnärens upphovsrätt, och **person 3** rekommenderade att koppla in Statens Konstråd.

Person 9 påtalade att det genom den publicitet (Mitt I Nacka) som förevarit om Peter Dahl-tavlorna nu gjort det *"allmänt känt"* att konstverk med högt värde finns i föreningen. **Person 9** anmärkte också att det endast tycks vara vissa som blivit tillfrågade om att skriva på den begäran om extra föreningsstämma som inlämnats, det är konstigt att de som

stått bakom det initiativet inte frågat alla som bor i portarna vad de tycker.

Person 10 poängterade att styrelsens agerande ska ses utifrån försiktighetsperspektiv, som en försiktighetsåtgärd gällande det som är föreningens – och därmed medlemmarnas – egendom.

Person 11 ställde frågan om vad reproduktionerna kostat. Besvarades med 2.700 kronor per styck och cirka 2.000 kronor för montering, sålunda under 5.000 kronor per tavla och under 35.000 kronor totalt.

Person 5 fick ånyo ordet och påtalade att det hade varit bättre att låta yterna där tavlorna suttit vara tomma medan försäkringsfrågan utreddes, än att ta fram reproduktioner och sätta upp dessa istället. Styrelsen borde ha känt till att framtagandet av reproduktionerna var olagligt.

Person 12 ifrågasatte dels om tavlorna tagits ner på sakkunnigt och professionellt sätt och om originalen verkligen finns förvarade hos Stockholms Auktionsverk.

Ordförande Peter Wilander poängterade att en konservator medverkade vid nertagningen, att denna utförts professionellt, och att Brf Illern har ett avtal med Auktionsverket om förvaringen.

Person 13 konstaterade att efter att ha lyssnat på diskussionen kan man konstatera att det finns olika verklighetsuppfattningar om den uppkomna situationen. Den väsentliga frågan nu är hur vi kommer vidare, vad blir fortsättningen?

Ordförande Peter Wilander svarade att en extrastämma på måndag, 22/6, är utlyst där beslut kan fattas om hur ärendet ska handläggas fortsättningsvis. Ett tänkbart förslag är att det då tillsätts en arbetsgrupp som får uppdrag att reda ut vilka möjligheter som är tänkbara och realistiska.

Person 14 påtalade att hen är angelägen om att föreningen behåller originalen.

Mötesledare Fred Åkesson tackade för det stora intresse som visats från medlemmarna och avslutade mötet.

/Styrelsens sekreterare LARS DAHLGREN